

docílených užitků (§ 1103 obč. zák.). Poskytnutí slámy a povozů mělo žalobci umožniti docílení a případně i zpeněžení užitku. Že žalobce nedodržel ujednání o bílení a o prořezávání a že dohoda byla zrušena, jest nerozhodno. Třeba že nebylo ve smlouvě o tom řeči, vyplývá z povahy smlouvy a z povahy věci, že se žalobce měl přičiniti o získání užitku jednak opatrováním stromů, bílením a prořezáváním, jednak hlídáním a sklizením; i to nasvědčuje smlouvě pachtovní.

Čís. 10556.

S hlediska § 79 notářského řádu ručí notář, potvrdivší, že listina byla podepsána osobou jemu známou, jen za to, že osoba ta jest mu známa podle jména a osoby. S hlediska § 1299 obč. zák. může však býti zodpověden i za jiná potvrzení v doložce.

(Rozh. ze dne 21. února 1931, Rv I 39/30).

Žalující banka domáhala se na žalovaném notáři náhrady škody 82.036 Kč a odůvodnila žalobní nárok takto: V roce 1925 ohlásila firma T. a K. i její veřejní společníci Jindřich T. a Josef K. vyrovnání. K vyrovnacímu roku přihlásila žalobkyně pohledávku 281.825 Kč a bylo jí přiznáno hlasovací právo pro 80.000 Kč. Při vyrovnacím roku byl přijat návrh dlužníků, jímž se zavázali zaplatiti ve dvanácti měsíčních lhůtách 50% kvotu a jako rukojmí a plátcové přistoupily manželky obou veřejných společníků a protokolovaná firma M. R. v N. Tato firma se vyrovnacího roku osobně nesúčastnila, k roku dostavil se Arnošt V. z Prahy, který předložil plnou moc ze dne 30. května 1925 notářsky ověřenou tohoto znění: »Podepsaný M. R., prot. obchodník a majitel realit v P. u N. zmocňuje Arnošta V-a, obchodního jednatele v K., by jménem a v zastoupení mém ve vyrovnacím řízení prot. firmy T. a K. za mně závazně prohlásil, že přejímám záruku jako ručitel a plátce pro vyrovnací kvotu 50% ní, a to s účinkem jakoby sám tak učinil. Tomu na doklad můj vlastnoruční ověřený podpis. V N., dne 30. května 1925. M. R.«. Vzhledem k tomu, že firma M. R. je finančně velmi dobrá, žalující banka na vyrovnání přistoupila a svým zástupcem hlasovala pro návrh částkou 80.000 Kč. Na 50% ní kvotu žalující banky 140.910 Kč 50 h zaplatila firma T. a K. jen šest splátek 20.000 Kč 04 h. Zůstalo neuhraženo žalobkyni 74.072 Kč 04 h. Po marných upomínkách o uhrazení tohoto zbytku, podala žalující banka na firmu M. R. žalobu prozatím jen o 30.000 Kč. Žaloba ta byla však zamítnuta, poněvadž soud nabyt přesvědčení, že Marie R-ová, majitelka firmy M. R. nedala Arnoštu V-ovi záruční plnou moc ze dne 30. května 1925, nýbrž, že ji podepsal Augustin R. bez vědomí a souhlasu své manželky Marie R-ové. Žalobkyně nebyla by na záruku firmou M. R. přistoupila, kdyby byla věděla, že Augustin R., který podpis M. R. na plnou moc vlastnoručně připojil, není majitelem firmy, a že není ani ku podpisu zmocněn skutečnou majitelkou Marií R-ovou. Legalisace plné moci však nezůstavovala pochyb-

nosti o tom, že v ní není skutečný závazek firmy M. R. Žalovaný totiž ověřil podpis »M. R.« takto: »Osvědčuji, že mně osobně známý Augustín R., obchodník v N., majitel protokolované firmy M. R. na listině této se nalézající podpis M. R. za svůj vlastnoruční uznal«. Tím žalobkyně byla oklamána, neboť její právní zástupce, který při vyrovnání za ni hlasoval, se domníval, že obsah listiny odpovídá pravdě a skutečnosti, že Augustín R. jest majitelem firmy, a proto hlasoval pro vyrovnání. Žalovaný si při legalisaci plné moci nepočínal s potřebnou pilností a opatrností, ptal se Augustína R-a telefonicky, když mu listinu T. předložil k ověření, zda ji skutečně podepsal, a nepodnikl šetření, by zjistil, zda i tvrzení, že Augustín R. je majitelem firmy M. R. je pravdivé, nepřesvědčil se dotazem v obchodním rejstříku, ale ani se Augustína R-a nezeptal, je-li majitelem firmy. Zanedbav tuto nutnou opatrnost, způsobil žalovaný žalující straně škodu, kterou je povinen podle § 1299 obč. zák. a § 39 not. řádu jí nahradit. Je zodpověden, potvrdí-li nesprávně totožnost podpisatele, což se v tomto případě stalo. Neopatrnou legalisací žalovaného utrpěla žalobkyně škodu na nezaplacené kvotě 74.072 Kč a na útratách právního zastoupení v uvedeném sporu 4.500 Kč, 2.774 Kč a 690 Kč, takže celková její škoda činí 82.036 Kč. O b a n i ž š í s o u d y, žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Žalobkyně tvrdí, že žalovaný jest zodpovědným za to, že v legalizační doložce při osvědčení o sobě potvrdil zvláštní označení jako pravdivé a jemu osobně známé. Jak prvý soud správně dovodil, dosvědčuje podle § 79 not. ř. notář legalizační doložkou jen, že strana v jeho přítomnosti vlastnoručně listinu podepsala nebo před ním uznala, že podpis na listině jest její. Nezná-li stranu osobně, musí mu její totožnost býti potvrzena dvěma svědky. Poslední věta § 79 not. ř. ustanovuje, že za obsah listiny a za oprávnění vystavovatele není zodpověden. Z toho vyplývá, že, potvrdí-li notář, že listina byla podepsána jemu osobně známou osobou, znamená to jen, že osoba ta jest mu známa podle jména a osoby. To i ono notář znal a podle pravdy potvrdil. Za ostatní potvrzení v doložce notář neručí. Proto, potvrdí-li notář, že Augustín R. jest majitelem protokolované firmy M. R., neručí za tento dodatek. Jestliže se notář jen telefonicky dotázal Augustína R-a, zda plnou moc podepsal, neporušil tím předpis § 79 not. ř., poněvadž se prohlášení to stalo notáři samému.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc soudu první stolice, by o ní znovu jednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Oba nižší soudy uvádějí správně, že v souzené právní rozeprí jest jediné rozhodným, zda jest žalovaný žalobkyni odpovědný za to, že na plné moci pro obchodního jednatele Arnošta V-a, opatřené podpisem »M. R.«, ověřil tento podpis legalizační doložkou: »Osvědčuji, že mně osobně známý Augustín R., obchodník v N., majitel protokolované firmy M. R., na listině této se nalézající podpis M. R. za svůj vlastnoruční uznal«. Než, řešíce tuto otázku, pojaly oba nižší soudy svůj

úkol příliš úzce. Posuzovaly otázku zavinění žalovaného notáře jedine s hlediska předpisů notářského řádu, zejména s hlediska § 79 not. ř., podle něhož notář ověřovací doložkou jen dosvědčuje, že strana v jeho přítomnosti listinu vlastnoručně podepsala nebo před ním uznala, že podpis na listině je její, a podle něhož má se notář obeznámiti s obsahem listiny jen potud, pokud je tohoto potřebí k zápisu do protokolu, aniž odpovídá za obsah listiny a za vydavatelovo oprávnění. Opíraje se o tento předpis usoudil odvolací soud, že, potvrdí-li notář, že listina byla podepsána osobou jemu osobně známou, znamená to tolik, že osoba ta je mu známa podle jména a osoby; to i ono prý žalovaný notář znal a podle pravdy potvrdil; za ostatní potvrzení v doložce prý neručí, a potvrdil-li, že Augustin R. jest majitelem protokolované firmy M. R., neručí ani za tento dodatek. Odvolacímu soudu lze přisvědčiti potud, že z předpisu § 79 not. ř. nelze ještě dovozovati zavinění žalovaného notáře a jeho ručení za škodu, která vznikla žalobkyni podle jejího tvrzení tím, že její právní zástupce ve vyrovnacím řízení firmy T. a K., domnívaje se, že obsah plné moci odpovídá pravdě a skutečnosti a že ji podepsal skutečný majitel protokolované firmy M. R., hlasoval pro vyrovnání, když byl zmocněnec firmy M. R., vykávší se právě touto plnou mocí závazně prohlásil, že firma přejímá záruku jako rukojmí a plátce za 50%ní vyrovnací kvotu. Avšak žalobkyně neopřela nárok na náhradu škody o zanedbání nebo porušení předpisu § 79 not. ř., nýbrž výslovně o předpis § 1299 obč. zák., tvrdíc v žalobě, že si žalovaný při ověření podpisu na plné moci nepočínal s potřebnou pilností a opatrností, nepřesvědčiv se dotazem u rejstříkového soudu o tom, zda jest Augustin R. skutečným majitelem firmy M. R., a ani Augustina R-a samého se na to nezeptav. Tento přednes doplnila žalobkyně v přípravném spisu dalším tvrzením, že žalovaný již dříve několikrát ověřoval firemní podpis M. R. a že mu bylo známo, že jedinou majitelkou firmy je Marie R-ová, která u něho vždy listiny podpisovala, nikoli Augustin R. S tohoto hlediska se ani soud první stolice, ani soud odvolací vůbec nezabýval s věcí a neprovedly o tomto posléze uvedeném tvrzení důkazy nabídnuté žalobkyní, ačkoli jde o okolnost, která může míti pro otázku zavinění žalovaného a pro jeho ručení za tvrzenou škodu rozhodující význam. Kdyby bylo prokázáno, že žalovaný označil v ověřovací doložce Augustina R-a za majitele protokolované firmy M. R., ačkoli věděl, že Augustin R. není majitelem firmy, a že takto v d o m ě potvrdil — byť i jen v ověřovací doložce — něco, co neodpovídalo pravdě, — zanedbav tím snad i zvláštní povinnost uloženou mu v § 34 not. ř., mohlo by v tomto jeho postupu, přičítícím se nejen předpisům notářského řádu o povinnostech notáře jako osoby nadané mocí svého úřadu veřejnou důvěrou, nýbrž i předpisu § 1299 obč. zák., býti spatřováno zavinění, za které by po případě ručil podle předpisů občanského zákona o náhradě škody, zejména podle ustanovení § 1299 obč. zák., pokud se týče i podle § 39 not. ř., předpokládajíc ovšem, že toto zavinění bylo v příčinné souvislosti s tvrzenou škodou. Ježto odvolací soud, řeše, právě tak jako soud první stolice, spornou otázku v rámci příliš úzkém, neposuzoval věc též s hlediska právě naznačeného a ne učinil v této příčině potřebná skutková zjištění, bylo odůvodněnému

dovolání vyhověti a napadený rozsudek zrušiti. Poněvadž tato vada zasahuje i do první stolice a nebude se lze obejít bez nového jednání v této stolici, bylo podle § 510 druhý odstavec c. ř. s. zrušiti i rozsudek soudu první stolice a vrátiti věc tomuto soudu, by ji znovu projednal a rozhodl. Shledá-li při tom soud na straně žalovaného zavinění, bude mu ovšem řešiti také otázku, zda toto zavinění jest v příčinné souvislosti s tvrzenou škodou.

Čís. 10557.

K dohodě o příslušnosti (§ 104 j. n.) stačí listinný průkaz o ujednání třeba jen ústním. Stačí podpis listiny s prorogační doložkou, i když nebylo zvlášť na ni upozorněno a o ní jednáno. Zvlášť upozorniti bylo by třeba jen toho, u něhož vědomost o takovém obyčejném postupu podle jeho stavu a podle jeho povolání nelze předpokládati. Lhostejno, že příjemce nečetl celý objednávací lístek.

Slova v prorogační doložce »pokud příslušnost není vyhrazena jinému soudu« jest vztahovati na věcnou příslušnost, pokud ji nelze změnit dohodou stran.

(Rozh. ze dne 21. února 1931, R II 440/30.)

Příslušnost pro žalobu o 23.000 Kč, zadanou na okresním soudě v P., opřel žalobce o § 104 j. n. K námitce místní a věcně nepřislušnosti soud první stolice žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku věcné a místní nepřislušnosti. Důvody: Žalující strana opřela příslušnost podle § 104 j. n. o objednávací lístek ze dne 8. srpna 1928, podepsaný žalovaným, kterýžto lístek má doložku: »Kdyby snad z toho právního jednání mělo dojít ke sporu, podrobujeme se výhradně kompetenci okresního soudu v P., pokud působnost není vyhrazena soudům jiným.« Nezáleží na tom, zda doložka byla ujednána ústně. K dohodě se vyhledává jednak úmluva, jednak její průkaz listinou. Nežádá se písemnost dohody jako podmínka platnosti, nýbrž jen listinný průkaz o dohodě třeba ústní. Třebaže se úmluva nestala ústně, prokazuje ji objednávací list, protože podpis objednávacího listu žalovaným znamená přijetí a souhlas s jeho obsahem. Dohoda o příslušnosti stala se tím, že Jindřich B. předložil žalovanému objednávací list s řečenou doložkou a že žalovaný objednávací list podepsal, přijav také jeho celý obsah. Výslovnost projevu podle § 104 j. n. znamená jen, že úmluva musí dojít zevního výrazu, a stačí k tomu podpis listiny, obsahující prorogační doložku i bez zvláštního upozornění na ní a bez zvláštního ujednání. Zvlášť upozorniti bylo by třeba jen osoby, u nichž vědomost o takovém obyčejném postupu (podepsání listiny) podle jejich stavu a oboru povolání nelze předpokládati. Tomu však v souzeném případě tak není, poněvadž žalovaný jest majitelem válcového mlýna a tedy obchodníkem. Že žalovaný nečetl celý objednávací list, nevadí. Mezi obchodníky jest zvykem, že se ústně nevysvětluje všechen obsah objednávacího lístku, a objednatel, který takový list podepíše, aniž jej pozorně přečte, dává na jevo, že s jeho obsahem